

το ΖΑΓΟΡΙΪ ΗΜΑΣ

• ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ • ΕΤΟΣ Η' • ΦΥΛΛΟ 89 ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1985 • ΙΩΑΝΝΙΝΑ • ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ 21 •

ΤΡΙΣΤΕΝΟ: Το πλαιόσερωτο μεσοχώρι του γραφικού χωριού του Ανατολή. Ζαγοριού με τον ενοριακό ναό "Άγιος Γεώργιος", (1793), και το μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη που το σιιάζει αιωνόβιος πλάτανος

Οι ενδυμασίες και οι Ζαγορίσιοι παραδοσιακοί χοροί

(Αποσπάσματα από το εξαιρετο βιβλίο του Φώτη Πέτσα και Γιάννη Σαραλή που κυκλοφόρησε το 1982 η Ένωση Αρίστης Βίκου με τίτλο: «ΑΡΙΣΤΗ ΚΑΙ ΔΥΤΙΚΟ ΖΑΓΟΡΙ»).

(3ο)

Ενδυμασίες Αντρών

Οι ενδυμασίες αντρών του χωριού μας τα παλιά χρόνια ήταν πάρα πολύ απλές, χωρίς κεντήματα και στολίδια και διέφεραν μεταξύ τους ανάλογα με τη μόρφωση εκείνου που τη φορούσε, το επάγγελμα και τη χώρα που ταξίδευαν ο καθένας.

Οι επιστήμονες φορούσαν, χωρίς καμιά εξαίρεση, τις καθιερωμένες ενδυμασίες κάθε εποχής με ασημαντες διαφορές μεταξύ τους, που προέρχονταν από το είδος της επιστήμης και κυρίως από τον τόπο που εξασκούσε το επάγγελμά του.

Ο γιατρός ή ο δικηγόρος π.χ. που εξασκούσε το επάγγελμά του στην Αθήνα ή τα Γιάννινα, διέφερε ως προς την εμφάνιση από το γιατρό που έμενε μόνιμα στο χωριό. Ο γιατρός του χωριού, όσο κι αν φορούσε τα φράγκα, όπως συνήθιζαν να λένε την ενδυμασία που είχε εκποτίσει τη φουστάνελα, διέφερε στην εμφάνιση από το γιατρό των Γιαννίνων.

Οι συνθήκες της υπαίθρου ανάγκαζαν το γιατρό του χωριού να είναι πιο απλός, να καταργήσει π.χ. το σκληρό καπέλο ή και το σκληρό κολλάρο, αφού ήταν υποχρεωμένος να επισκεφθεί έναν άρρωστο που βρισκόταν δυο και τρεις ώρες μακριά από το χωριό του. Πάντως, θα πρέπει να πούμε εδώ, ότι οι επιστήμονες πρόσεχαν πάρα πολύ το ντύσιμό τους και διακρίνονταν εύκολα από τους άλλους άντρες του χωριού μας, όσο θυμάμαι.

Η φράση που έμενε και σήμερα στο στόμα του λαού μας. «Τώρα είσαι σωστός γιατρός» ή και δικηγόρος, επιβεβαιώνει την αλήθεια αυτή. Τις αποκριές, για να φέρω ένα παράδειγμα, όταν ήθελαν να παρουσιάσουν διάφορα επαγγέλματα, για το γιατρό έπρεπε να καταβληθεί ιδιαίτερη προσπάθεια για να τον ντύσουν όπως έπρεπε. Η ρεδιγκότα, (Η ρεδιγκότα ήταν επίσημο ένδυμα. Ένα μακρύ σταυρωτό παλτό όπως θα λέγαμε σήμερα, που έφτανε ως τα γόνατα), το σκληρό καπέλλο και το σκληρό κολλάρο ήταν απαραίτητα. Χωρίς αυτά δε μπορούσε να είναι γιατρός.

Η ρεδιγκότα ήταν το ένδυμα όλων των επιστημόνων και γενικά εκείνων που είχαν κάποια κοινωνική θέση. Αν αναφέρομε όμως στους γιατρούς, αυτό το κάνω, γιατί σ' ένα χωριό, όπως η Αρίστη, δεν υπήρχαν άλλοι επιστήμονες που να μένουν μόνιμα στο χωριό (εκτός από το δικηγόρο Ι. Πέτσα, που έμενε τον περισσότερο χρόνο), οι άλλοι επιστήμονες ερχόντουσαν για λίγο και ξαναγύριζαν

στον τόπο που εξασκούσε ο καθένας το επάγγελμά του. Έτσι όλοι αυτοί δεν έρχονταν σε τόσο στενή επαφή με τον πολύ κόσμο, όπως οι γιατροί, που στα παιδικά μου χρόνια το χωριό είχε δυο τρεις μόνιμα εγκατεστημένους.

Οι γιατροί λοιπόν ήταν εκείνοι που έκαναν εντύπωση. Τους φέρνιμ τώρα στη μνήμη και τους βλέπω να ξεχωρίζουν από τους άλλους χωριανούς, όσο και αν ήθελαν να παρουσιάζονται απλοί. Οι άλλοι άντρες του χωριού, οι μη επιστήμονες, οι ταξιδεμένοι και οι νοικοκυραίοι, φορούσαν κατά το μεγαλύτερο ποσοστό τα λεγόμενα φράγκα. Υπήρχαν όμως και ταξιδιώτες, πολύ παλιά, που ερχόντουσαν στο χωριό με ρούχα που συνήθιζονταν στη χώρα που ταξίδευονταν και τα επέβαλε το κλίμα και οι τοπικές συνθήκες. Έτσι δεν ήταν άγνωστες οι γούνες, οι δερμάτινοι σκούφοι, οι σουμπάρες, όπως τις έλεγαν, που φορούσαν όσοι ερχόντουσαν από ψυχρές χώρες. Μερικοί μάλιστα φορούσαν και τις τοπικές ενδυμασίες της χώρας που ταξίδευονταν με τις οποίες έρχονταν στο χωριό και τις επιδείκνυαν μάλιστα. Τέτοια δείγματα βέβαια ήταν ελάχιστα που τα θυμούνται οι γερνότεροι του χωριού σαν το φέρνει η κουβέντα.

Τα παλιότερα χρόνια, πριν από το 1900, μερικοί άντρες του χωριού φορούσαν μια απλή ενδυμασία, τους ντουλαμάδες. Από μέσα ένα είδος σημερινού αντριοπού που φορούσαν οι παπάδες και από πάνω έρχονταν τον ντουλαμά, κάτι παρόμοιο με το πανωφόρι που λέμε τώρα. Αυτή βέβαια την ενδυμασία δεν την φορούσαν, παρά ένας, δυο στο χωριό, όσο ξέρω, που θύμιζε κάποια παρωχημένη εποχή που την έχουν ξεχάσει και οι πιο γέροι του χωριού.

Ξεχωριστή ενδυμασία είχαν οι κτηνοτρόφοι και οι τσοπανάρει, που την επέβαλαν οι συνθήκες της δουλειάς τους και η διαρκής παραμονή τους στο υπαίθρο, χειμώνα καλοκαίρι. Αυτοί φορούσαν ένα είδος παντελονιού μάλλινο, υφανμένο στον αργαλειό από προβατίσια μαλλιά. Το παντελόνι αυτό, που το έλεγαν μπουραζάνα ήταν φαρδύ επάνω, που σούρωνε στη μέση καθώς δενόταν και στένευε, όπως κατέβαινε ως τον αστραγάλο. Το χρώμα που πιο πολύ συνήθιζαν ήταν το μαύρο και το σκούρο το μπλε, τόσο πολύ, που ίσχυε εδινε την εντύπωση μαύρου. Το βάψιμο του γινόταν με φλούδες από σκληρά, φυτά, που αφθονούν στις όχτες του Βοϊζομάτη.

Οι ξένοι βοσκοί, αν ήταν βλάχοι, φορούσαν συνήθως άσπρη μπουραζάνα. Από το ίδιο ύφασμα φορούσαν ένα κλειστό ίσαμε το λαιμό γιλέκο και από πάνω, ένα σακάκι μάλλινο κάπως μακρύ, που αντικαθιστούσε την κάπα ή το ταλαγάνι, όταν οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν και ήταν αναγκασμένοι να έρ-

θουν στο χωριό από το μέρος που έβρισκαν τα πρόβατα.

Η κάπα, ήταν βαρύτερη από το ταλαγάνι και αχώνιστος σύντροφος του τσομπάνου και φκιαχόταν συνήθως από πρόβεια ή γίδινα μαλλιά ή και ανακατεμένα με τέτοιο τρόπο καμωμένη ώστε η εξωτερική επιφάνεια άφηνε ένα χνούδι με μακριές τρίχες που έδιωχναν τη βροχή. Έτσι ήταν πάντα προστατευμένοι και από τις βροχές και από τα κρύα.

Σκούφο ή άλλο είδος καπέλλου δε φορούσαν και για να προστατεύονται το χειμώνα έρχονταν την κατσούλα στο κεφάλι τους, που πάντα είχε η κάπα και το ταλαγάνι. Το ταλαγάνι. Το ταλαγάνι ήταν ένα είδος ελαφρότερης κάπας, είχε μανίκια, ήταν κοντό ίσαμε το γόνατο με λωξές τσέπες στο πλάι. Συνήθως το άφηναν στο χρώμα που είχε το γίδινο μαλλί, στο φυσικό του δηλαδή, και το φορούσαν όχι μονάχα οι βοσκοί και οι κτηνοτρόφοι αλλά και οι άλλοι κάτοικοι στο χωριό για να προστατεύονται κυρίως από τη βροχή. Υπήρχαν μάλιστα και ταλαγάνια, περιποιημένα, που τα έφτιαχνε ο Τάσος ο Καμπιλέσσας από τον Άγιο Μηνά, που ήταν σεγγουνάς και μ' αυτό αντικαθιστούσαν το σημερινό παλτό. Αυτά τα ταλαγάνια ήταν επεξεργασμένα και καμωμένα με μαλλί πρόβειο και βαμμένο και όχι στο φυσικό τους. Ήταν κεντημένα στις τσέπες και στα μανίκια με γαϊτάνι μαύρο, που κατέληγαν στενά ως τον καρπό. Αυτά τα ταλαγάνια, ως τα πούμε, ταλαγάνια, που αντικαθιστούσαν το παλτό, ήταν σπάνια και συνήθιζαν ίσως στα γύρω χωριά και όχι στην Αρίστη, όπως βεβαιώνουν οι γερνότεροι του χωριού.

Απαραίτητο συμπλήρωμα στο καλό ντύσιμο γι' αυτούς που εργάζονταν και έμεναν μόνιμα στο χωριό ήταν και τα προκισμένα τσαρούχια, πατωμένα φυσικά, αφού είχαν προκες και διπλές φτέρνες, τακούνια δηλ. Τα τσαρούχια τα φορούσαν, όχι μονάχα οι κτηνοτρόφοι, τζομπανάρει και ξωμάχοι, καθώς είπαμε αλλά και οι γυναίκες ακόμα. Τα τσαρούχια όμως των γυναικών ήταν τελετώνια. Γι' αυτά όμως θα μιλήσουμε πιο κάτω.

Έκανα μια τόσο λεπτομερή περιγραφή γιατί όλα αυτά έχουν ξεχαστεί, τόσο, που κανένας χωριανός προκειμένου να μας περιγράψει οποιδήποτε από τα είδη αυτά που ανέφερα, δεν είναι σε θέση να μας δώσει ισαφή περιγραφή.

Τα τελευταία τούτα χρόνια οι κτηνοτρόφοι μας γυρίζουν με τα τρανζίστορ στα χέρια, αντί της φλογέρας που κρατούσαν οι παππούδες τους και περισσότερο οι παππούδες τους για να διασκεδάσουν τη μοναξιά τους. Οι σημερινοί βοσκοί το βράδυ που γυρίζουν στο μαντρί παρακολουθούν τα διάφορα όχημα, όπως και οι κάτοικοι των πόλεων. Αξίζει λοιπόν να αναφέρουμε απ' όλα αυτά, ότι ακόμα διατη-

ρεί η μνήμη μας, έστω και αμυδρά με τη συνδρομή πάντοτε των ημεροτόμων, όσοι απ' αυτούς μπορούν να βοηθήσουν. Πάντως, παραμυθική εικόνα της ενδυμασίας των αντρών και παιδιών της Αρίστης πιο ζωντανή από κάθε φωτογραφία έχουμε από τις φωτογραφίες που παραθέτουμε.

Από αυτές μπορεί κανείς να διαπιστώσει, ότι η ενδυμασία των ανδρών που κατοικούσαν το 1941 στο χωριό, άσχετα προς τη μόρφωση και το επάγγελμα του καθενός, διέφερε από την ενδυμασία των ανδρών που κατοικούσαν στα αστικά κέντρα ως προς την εμφάνιση. Από τις φωτογραφίες αυτές μπορούμε να διαπιστώσουμε το πολιτιστικό επίπεδο των ανθρώπων της εποχής αυτής και να βγάλουμε πολλά χρήσιμα συμπεράσματα.

● Η επόμενη συνέχεια που έπαι και η τελευταία αναφέρεται με λεπτομέρειες στις Ενδυμασίες Γυναικών του Ζαγοριού.

ΣΑΡΑΚΑΤΣΑΝΑΙΤΙΚΑ

«ΜΑΚΑΡΙΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ»

Ναι, ήταν και οι Σαρακατσάνοι Σκαρφαλωμένοι στο κορμί της Πόδου, συντρόφοι της, ζούσαν τη ζωή του ζωί. Τη ζωή που τους έδινε «μακάριοι».

Από τότε που «άσπροι» εξπηλάν και μαύροι εσωτερικά είναι να πατήσουν για να έχει τη φύρα του πάχους τους, τότε οι Σαρακατσάνοι άρχισαν να χάνουν τη σειρά τους.

Το δίμητο το εχθρεύονται και πίνουν να δουν τη γλώσσα που έχει ο πολιτισμός» πούρχεται με φόρα στην Ευρώπη.

Και ξεφυλάζουν οι άπυχοι. Χαίλνε τα κονάκια ν' αλλάζουν τη μορφή τους απ' το πρῶν χωρίς να ξέρουν το πως, με τη καρδιά, πόσο βαρύνει όλοι τους θα νυχτώσουν.

Σκλαβώσανε το νεράκι τους, τούλανε σε σωλήνες.

Κλείσανε απ' έδω τον αέρα που με τα παραθυρόφυλλα τους. Αμάλαν τους μουσαφίρηδες... Κι έλαβε η ζωή τους. Πούλησαν τη τέχνη τους, πούλησαν τα παιδιά τους, πούλησαν τα κοπάδια τους, να φύγουν τα παιδιά τους.

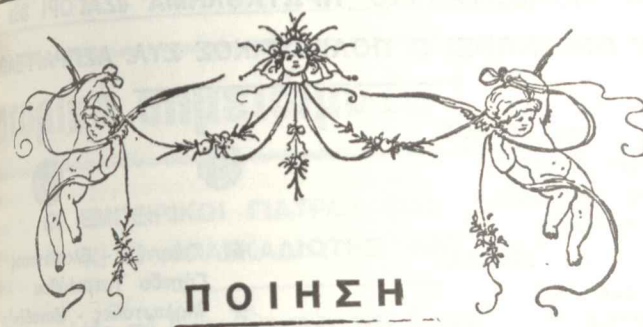
Καίτοι αυτοί «οι μακάριοι άνθρωποι» ολόκληροι και έχασαν εκείνα τη σπάνης του βουνού που είχαν.

Το ρῶτση γεννήθηκε, το ρῶτση θα μένει.

— «Αυτοί οι άνθρωποι τι είναι να περιμένουν από τη φύλη τους; Τι είχαν να περιμένουν από τους «άσπρους» ορειβάτες; «Να γίνουν πιο τίμιοι; Να γίνουν πιο φτωχισμένοι;».

— ΟΧΙ.

ΧΡ. Γ. ΚΑΡΒΟΥΝΗΣ

ΔΙΕΙΣΔΑΝΗ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΤΗΣ ΣΙΓΗΣ

Ο θνήσκον εκτείνεται
εμπρός το χάος,
απώτερό στα πόδια μου
καθό.

Η αμύδρα
μας αποπνικτική θνησιμότητα,
κι ένας διαιρητής καρχασιμύς,
προς τη λεπρή μας ύπαιθρο,
το φως!

Που πιάς τυφλή ψυχή;
Τ' όρμησ' απ' να πάρεις
στο ευαλές σου το σπινθηρίκι,
προς τη λεπρή μας ύπαιθρο,
το φως!

Που πιάς στη στενωπή
των παρασπάρων
και της παρασπάρων;

Που πιάς
κάνεις μέσα σου;
Που πιάς
τη σαρκαμένη ρυπαρότητα,
που σπύλνχια κλονίζεται
από τους κραδασμούς των
ακαπνών
και τους διαξίφισμούς του νού!

Που πιάς
και ποιά χθόνια δύναμη
στα σπύλνχια μου φυλάττει;
Τι μιά λαφύρα,
στην έκταση
του ύψους ξεπεταχόμυαι,
απόσπασμα
προς τις αλώνιες σφαίρες,
και ποιά
δαρὰ γαρμυζόμυαι
στα έρματα της γης,
εργάθειρας
στην έλξη της φθοράς μου.

Ψυχή μου,
ποιά έργο σου θουθή
το είναι σου αποκαλύπτει;
Φερτός κάμυαι
συνάντας θουτήρας,
ή έρμας φτηνή
στο κλέψιμα
κάμυαις αφύσικης θεότηας;

Δύσχε!
Ευτυχισμένοι δύστυχοι...
Μεταξασώλητρες
στο κλέψο της πλημηνής.

Ευπρεπείς Πατρίνοι,
παιρέσσοντο δούλοι,
ύαινες και Γυμνασάλογκοι.
(Ματαυδόδοξοι σχοινοβάτες
ελαφρού θανιστέ!)
Κλόνουν
με τις υλακές της θουλήρας
και τον φαιδρό Κλαυσίγλο!
Φτάνει, φτάνει πια.
Κλείσατε την αυλάδα
της πανάθλιος παράστασης...

Πούδες ιστον Κλαυθμό
της σφοδρής κατακλιδας
μυαρινά χουτνάζει;
Κρατήστε τους αδέσποτους
Σαυλούς,
της Ιαχάς των Τυφλών
Νικητών...

Οι Σαρατιές των ανέκφραστων
με τις άδισες ματιές,
π' αλλόφροντοι γυρεύουν
κάμυαι ρυγμή,
ή τα σπύλνχια της Γης
να πρυπώξουν,
σκαμνισμένο από τις ωρυγές
των αγριών Ανέμων.
Οι αμύδρα,
που έντραμοι φαύλουν
το χύμα και το σάβλο της γης
για την ύστατη ρύγα θροσύας,
να σούσουν
τον επιθανάτιο ρόγχο τους.

Η πομπή
των μακαρίων υμνωδών.
Η αθηνονία
των αφρισμένων Αλόγων.
Α, πάφτε,
πάφτε ευπέλους αδυσσάλεες
ισαίφεις.
(Κοιτάστε
ισαρόβιλοι του μαύρου ολθρου,
κρυφισμοί του Άδην!)

Είναι κανείς εδώ, εδώ;
Είναι κανείς σ' αυτή την
επιστή πεδιάδα
με τ' αμύλντα Είδωλα
στα έρματα της γης,
ανέπαρα στην αχλή
των αλώνων;
Πούδες στο πλευρό
της Επαθανάτιος Αφύπνισης
ισαερά παραστένει;
(Πούδες ενεί προσπερνάει,
είναι κανείς μέσα στο σκιδφός;
Αλλόμυαι, αλλόμυαι!
Δεν έσαι, παρὰ μονάχος,
μονάχος!
Μονάχος
σ' αυτή την αυχινική Πεδιάδα
των Ιαχών Ανιχνήσεων
και των Καύμυαις θεότηας...

Φωκίων Ι. Καψάλης

Νοσταλγικές πενιές

Ο κ. Γιώργος Βούρης, Ζαγορίσιος, απ' την Καλωτά, μας έστειλε το παρακάτω νοσταλγικό του τραγούδι. Οι ανάγκες της ζωής τον έστειλαν στην Αυστραλία, όπου χρόνια τώρα εργάζεται σαν σκαλιστής ξύλου με καλλιτεχνικές απαιτήσεις. Ασχολείται επίσης με την ζωγραφική και κάπου κάπου με την ποίηση. Πολλά ποιήματά του τα μεταφράσαμε στην Αγγλική ο κ. Δαβίδ Χάτσον και έτυχαν του ενδιαφέροντος των αμοιγενών. Ο κ. Γ. Βούρης έχει μεγάλη αγάπη για το χωριό του και το Ζαγόρι γενικότερα και τα ποιήματά του πλημμυρίζουν από νοσταλγία για την πατρίδα.

Το περιοδικό μας, χωρίς να κάνει κριτική, ευχαρίστως το δημοσιεύει, με την ευχή ο κ. Βούρης γρήγορα να γυρίσει στο αγαπημένο του Ζαγόρι.

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ ΣΤΑ ΞΕΝΑ

Ήλθε το φθινόπωρο σ' αυτό το μέρος
ξένη η καρδιά μου, ξένα τα όνειρά μου.
Τί να θυμηθώ για σένα πια πατρίδα;
Τα όνειρά μου σβήνουν σιγά σιγά
κι η ψυχή μου μελαγχολεί.

Ήλθε και πάλι η εποχή του φθινοπώρου
και φύλλα κυτρινίζουν στον περσινού την καταχνιά
και το κουράγιο μου γερνάει, πατρίδα μου γλυκειά.
Τα χρόνια περνούν και φεύγουν γοργά
και μένα η καρδιά μου ζητάει ζεστασιά.

Τον ήλιο προσμένω και τη χαρμηλή
να όγει να ζεστάνει κι αυτή την αυγή.
Εσώ 'σαι ο φίλος κι η ξενοιασιά
κάτσε για λίγο κοντά μου στο κρύο,
κάτσε και δώδεξ του φθινοπώρου τη μοναξιά.

Πέτρο Αυστραλία

Το Δεκαπενταύγουστο στο Βισκό της Καλωτάς

ΣΤΗ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΝΗ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ!

Την ταπεινή μου την καρδιά, που γονατίζει μπρος Σου
Παρθένα ερημίτισσα δέξου την στο πλερό Σου!
Άγια σταγόνα σπάλλαξε αίμα απ' το παιδί Σου
μέσα στα φυλλοκάρδια μου και μούπε εξαγνίσου!
Ανάλαφρη τώρα πατά αυτού στη μοναξιά Σου
κι αποζητάει να μυριστεί απ' τη μοσχοβολιά Σου!
Σαν στις αυγές της άνοιξης λαμπρές δροσοσταλίδες
στων λουλουδιών το μέθυσμα, ανθρώπινες ελπίδες
στις ακούμπες στα πόδια Σου, ω πονεμένη ΜΑΝΑ
με τις θερμές τις προσευχές όλου του κόσμου αγάμα!
Έχουν λαμπρά απ' τ'άστρα Σου, κύρο απ' τους ανθούς Σου
γλυκό κελάιδισμα πουλιών, χρώμα απ' τους ουρανοί Σου.
Λουσμένες με Θείο νερό τη ζεστασία της πίστης
π' αγγελικό το σάλπισμα, το «Δόξα εν υψίστοις»
Προσάναγέ τες, Δέσποινα, λβάνι ευδοιαστό
στη «γλυκητιάτη Άνοιξη» στον αισιόπαντα Γυιό!
Να ευλογήσει εδώ τη γη ν' ανθίξ, η καλωσύνη
μίσ' στην ανθρώπων τις καρδιές! Αγάπη και Ειρήνη
να σμίγει όλους τους λαούς! Πέρα σ' όλη την πλάση
το φως της πίστης, της χαράς, της ομορφιάς να φτάσει!

Τάκης Σακελλαρίου

ΟΙ ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΙ ΤΟ 1920

Εκλογικός κατάλογος της επαρχίας Ιωαννίνων

ΧΩΡΙΟΝ ΣΙΟΠΟΤΣΕΛΙΟΝ

ΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΟΝ. ΠΑΤΡΟΣ	ΔΙΑΜΟΝΗ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΗΛΙΚΙΑ
Αθανασίου Αθανάσιος Κων/νος		Σιοποτσέλιον αγωγεύς		49
Αναστασιάδης Αναστάσιος Αντώνιος		Καβάλλα υπάλληλος		37
Αναστασιάδης Ιωάννης Αναστάσιος		Σιοποτσέλιον υποδηματοποιός		37
Αναστασιάδης Αντώνιος		» κτηματίας		69
Βακόλας Γεώργιος	»	»	»	75
Βακόλας Νικόλαος Γεώργιος		Αθήναι υπάλληλος		28
Βάρδας Κωνσταντίνος Ιωάννης		Σμύρνη	»	29
Βάρδας Χρυσόστομος	»	Σιοποτσέλιον	»	29
Βάρδας Χριστόδουλος Γεώργιος		» αρτοποιός		38
Βάρδας Παντελής Αναστάσιος		» έμπορος		52
Βάρδας Ιωάννης Ανδρέας		» κτηματίας		54
Βικάρης Γεώργιος Αλέξιος		Καβάλλα υπάλληλος		49
Βλάχος Κωνσταντίνος Νικόλαος		Σιοποτσέλιον αγωγεύς		37
Βλάχος Δημήτριος	»	Νεγάδες ξυλουργός		48
Βλάχος Νικόλαος Κωνσταντίνος		Σιοποτσέλιον σιδηρουργός		80
Βούρης Κοσμάς Γεώργιος		» μαραγγός		43
Γκαστής Δημήτριος Ματθαίος		Αθήναι καθηγητής		30
Γκαστής Ιωάννης Ηλίας		Αιγύπτου αρτοποιός		34
Γκαστής Ηλίας Αναστάσιος		Λαρίσα	»	62
Γκαστής Κωνσταντίνος Γεώργιος		Σιοποτσέλιον κτηματίας		64
Δαρδανίδης Γεώργιος Ιωάννης		Κάιρον αρτοποιός		43
Δαρδανίδης Ηρακλής	»	» υπάλληλος		36
Δαρδανίδης Κων/νος	»	» γραμματέυς		49
Δούκας Σωτήριος Αθανάσιος	»	» αρτοποιός		55
Ζαΐμης Παναγιώτης Φίλιππος	»	» πνευματοποιός		48
Ζέρβας Δημήτριος Ματθαίος	»	» αρτοποιός		42
Ζέρβας Ανδρέας Χριστόδουλος	»	»		40
Ζέρβας Πέτρος Ματθαίος	»	Ηλιούπολις	»	31
Ζουμπέκας Νικόλαος Μιχαήλ		Κάιρον	»	38
Θεολόγου Αναστάσιος Θεολόγος		Σιοποτσέλιον ιερέυς		78
Θεοχάρης Σωτήριος Γεώργιος		Αλεξάνδρεια αρτοποιός		36
Ιωαννίδης Αλεξάνδρος Δημήτριος		Σιοποτσέλιον φοιτητής		32
Ιωαννίδης Αριστοτέλης Δημήτριος		Καβάλλα υπάλληλος		24
Ιωαννίδης Γεώργιος Ιωάννης		Σιοποτσέλιον Στρατιώτης		25
Ιωαννίδης Παντελής Βασίλειος		» καφετιώλης		26
Ιωαννίδης Αλκιβιάδης Ιωάννης	»	» αρτοποιός		27
Ιωαννίδης Σπυριδών	»	Πρέβεζα υπάλληλος		30
Ιωαννίδης Κων/νος Δημήτριος	»	Ιωάννινα φαρμακοποιός		32
Ιωαννίδης Θεόδωρος Ιωάννης	»	Νεγάδες ξυλουργός		34
Ιωαννίδης Δημοσθένης	»	Θεσσαλονίκη υπάλληλος		40
Ιωαννίδης Ιωάννης Θεόδωρος	»	Σιοποτσέλιον κτηματίας		75
Ιωαννίδης Βασίλειος Θεοδόσιος	»	»		54
Καρακώστας Σωκράτης Γεώργιος		Κάιρον υπάλληλος		39
Καράπας Θεοφάνης		Δράμα	»	45
Καψόχας Αναστάσιος Ιωάννης		Σιοποτσέλιον καφετιώλης		51
Καψόχας Νικόλαος	»	Βουζέον Ρ. παντοπώλης		47
Καψόχας Ιωάννης Νικόλαος	»	Αιγύπτου αρτοποιός		22
Κολοκυθιάς Μιχαήλ Απόστολος		Καβάλλα έμπορος		57
Κολωνίας Σπυριδών Ανδρέας		Κέρκυρα υπάλληλος		37
Κολωνίας Αριστοφάνης Γεώργιος		Βουκουρεστίον οίνοπώλης		28
Κοντογιάννης Ευριπίδης Κων/νος		Αθήναι υπάλληλος		45
Κορμανιδής Κων/νος Ιωάννης		Ρουμανία	»	43
Λαμπριδής Χριστόδουλος Βασίλειος		Κάιρον αρτοποιός		22
Λαμπριδής Μιχαήλ Ευάγγελος		Σιοποτσέλιον παντοπώλης		26
Λαμπριδής Γεώργιος Αναστάσιος		» έμπορος		31
Λαμπριδής Χριστόδουλος	»	»		33
Λαμπριδής Ιωάννης	»	Ιωάννινα	»	41
Λαμπριδής Αναστάς Χριστόδουλος		Σιοποτσέλιον κρεοπώλης		61
Λαμπρού Δημήτριος Ιωάννης		Κάιρον υπάλληλος		54
Λούλης Χρήστος Κων/νος		Σιοποτσέλιον κτηματίας		45
Μακρής Γεώργιος Αστερινός		» έμπορος		44
Μακρής	»	Σμύρνη αρτοποιός		41
Μαρινός Ιωάννης Μαρινός		Σιοποτσέλιον	»	43
Μαρινός Αλέξανδρος		Αιγύπτου	»	56
Ματσιοπούλου Αναστάσιος Κων/νος		Σιοποτσέλιον	»	55

Μηλιώτης Διονύσιος Ιωάννης
Μήτσιος Μιχαήλ Πέτρος
Μπένος Στέφανος »
Μπένος Νικόλαος »
Μπένος Πέτρος Ιωάννης
Παλαιόπουλος Αναστάσιος Ιωάννης
Παλαιόπουλος » Γεώργιος
Παλαιόπουλος Ιωάννης Αναστάσιος
Παλαιόπουλος Θεοφάνης »
Παλαιός Μιχαήλ Πολυχρόνης
Παλαιός Βασίλειος »
Παλαιός » Αλέξιος
Παλαιός Κων/νος Πολυχρόνης
Παλαιός Χριστόδουλος Γεώργιος
Παλαιός Βασίλειος »
Παπαθεοδώρου Θεόδωρος Πέτρος
Παπαθεοδώρου Παναγιώτης »
Παπακώστας Μιχαήλ Κων/νος
Παπανικολάου Δημόσθενος Κων/νος
Παπανικολάου Νικόλαος Δημόσθενος
Πασχάλης Στέφανος Κων/νος
Πασχάλης Θεοφάνης Θωμάς
Πασχάλης Νικόλαος Στέφανος
Πασχάλης Θωμάς »
Πέτσος Δημήτριος Ιωάννης
Ποντίκας ΙΚων/νος »
Ποντίκας Δημήτριος »
Ποντίκας Ιωάννης Κων/νος
Πόσιος Κων/νος Αναστάσιος
Πόσιος Γεώργιος »
Πρωϊδης Θεόδωρος Γεώργιος
Ρούσης Νικόλαος »
Σεραφείμ Γεώργιος Δημήτριος
Σιόζου Δημήτριος Ιωάννης
Σιόζου Θεόδωρος »
Σταυριδής Σωτήριος Μάρκος
Συμπάδας Χριστόφορος Ιωάννης
Ταλιαδωρος ΙΜάρκος Δημήτριος
Τζάλλας Δημήτριος Ιωάννης
Τζάλλας Νικόλαος »
Τριανταφυλλίδης Δημ. Γεώργιος
Τριανταφυλλίδης Κων/νος »
Τσανής Χαρίτος Κων/νος »
Τσατσόπουλος Θεόδωρος Ιωάννου
Τσάτσος Κων/νος Θεόδωρος
Τσάτσος » Γεώργιος
Τσοφόπουλος Ανδρέας Γεώργιος
Φωτίου Βασίλειος Φώτιος
Χατζόπουλος Νικόλ. Χριστόδουλος
Χατζόπουλος Μαρίνος »

★ Από τους 115 Σιοποτσελιώτες :

— οι 41 ήταν αρτοποιοί, 20 υπάλληλοι, 14 έμποροι, 11 κτηματίες, 8 καφετιώλη, 2 παντοπώλη, 2 οίνοπώλη, 2 αγρωγιώτες, 1 Νομικός, 1 καθηγητής, 1 ιερέας, 1 πνευματικός, 1 φαρμακοποιός και διάφορα άλλα επαγγέλματα όπως αναφέρονται στον κατάλογο.

★ Κίνηση

— Μεταξύ του 1913 και 1920 (επιγραφές) υπάρχε μείωση πληθυσμού 430 ο (265/152).
— από τα 152 άτομα που ανα-

Αιγύπτου αρτοποιός
Γκαέσι υπάλληλος
Κάιρον αρτοποιός
»
»
Σιοποτσέλιον κτηματίας
Ναζλή έμπορος
Σιοποτσέλιον κτηματίας
Ντενζλή έμπορος
»
»
Αιγύπτου αρτοποιός
Σιοποτσέλιον »
Τρίκαλα υπάλληλος
Σιοποτσέλιον καφετιώλης
Ρουμανία αρτοποιός
Καρδίτσα »
Κέρκυρα καφετιώλης
»
»
Σιοποτσέλιον κτηματίας
Αιγύπτου αρτοποιός
» υπάλληλος
» αρτοποιός
»
»
Σιοποτσέλιον κτηματίας
» φωτογράφος
Κάιρον αρτοποιός
Βουκουρεστίον οίνοπώλης
Κονταντζά έμπορος
Ρουμανία »
»
Κάιρον αρτοποιός
Αθήναι νομικός
Θεσσαλονίκη υπάλληλος
Σιοποτσέλιον καφετιώλης
»
Κάιρον αρτοποιός
Ναζλή έμπορος
Σιοποτσέλιον λεπτοουργός
Σμύρνη αρτοποιός
»
Κάιρον »
Σιοποτσέλιον »
Αιγύπτου »
Ιωάννινα καφετιώλης
Αφρική αρτοποιός
Σμύρνη »
Ιωάννινα έμπορος
Σιοποτσέλι αρτοποιός
Αλεξάνδρεια »
Σουδάν υπάλληλος
»

★ Κίνηση

— Ζούσαν 40 στο Σιοποτσέλιον 30 στην Αιγύπτου (Κάιρο 17), 9 στην Ρουμανία (Βουκουρεστί 2), 5 στη Σμύρνη, 4 στα Ιωάννινα, 4 στην Αθήνα, 4 στην Καβάλλα, 3 στην Κέρκυρα, 2 στην Θεσσαλονίκη, 2 στην Ντενζλή και 2 στην Αλεξάνδρεια.

★ Κίνηση

— Μεταξύ του 1913 και 1920 (επιγραφές) υπάρχε μείωση πληθυσμού 430 ο (265/152).
— από τα 152 άτομα που ανα-

Για να ζωντανέψει το Ζαγόρι

Στον αγχώστο σύντροφό κάθε Ζαγοριώτη και Ζαγορίσσι, στο περσικό «ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ» Μήη - Ιούνης 1920, με προσοχή τα όσα γράφει ο συμπατριώτης μας Κ. Λαζαρίδης και Β. Δασκαλάπουλος. Και οι δύο εκφράζουν την λύπη και ανησυχία τους για το Ζαγόρι που ρήμαξε. Λαζαρίδης γιατί ακούσθηκε η φωτιά να καίει το Ζαγόρι. Πώς όμως θα σώσει το Ζαγόρι; Καμιά θετική απάντηση πρόσφερε ο κ. Λαζαρίδης με φορτώνει όλα στο Κράτος. Ποιό Κράτος και τότε το Κράτος ενδιαφέρθηκε για το Ζαγόρι; Καμιά Κυβέρνηση δεν ενδιαφέρθηκε στα σοβαρά. Πολλοί γράφανε και γράφουν για την εγκατάσταση κάποιων αγροτών, λίγοι όμως προσέχουν κάτι, λίγοι αγωνίζονται για το ζωντανά του Ζαγοριού.

Κάποιον λοιπόν κάθε Ζαγοριώτη να διαπείρα των γραμματισμένων, να να εκπράσσουν ελεύθερα την σκέψη, γλώσσες τους πάνω στα βασικά προβλήματα του Ζαγοριού. Προ- να αγωνιστούν για την λύση των προβλημάτων του Ζαγοριού. Προ- να απαριθμούν τα σπουδαιότερα προβλήματα του και τα μέτρα που πρέπει να παρθούν, για το ζωντανά του Ζαγοριού, χρειάζεται να απεικονίσουμε στην ιστορία. Το Ζαγόρι είναι ορεινή περιοχή της θρυλικής Πίνδου. Οι κάτοικοι παιδεύονται στη Ρουμανία κλπ. Στο Ζαγόρι σούγεται ακόμη το τραγούδι: «Κι ήρθε ο Ρόβας κίνησε και στη Βλαχία να πάει». Τα ποξείδια σπαμάττησαν και η λιποπέλα ανάγκασε καλούς κακοκαίριους να εγκαταλείψουν το μαρμαρέο γραφικό Ζαγόρι.

Ο πόλεμος το 1940, η κατοχή, το κάημο των χωριών από τους Γερμανούς κατακτητές και ο εμφύλιος πόλεμος 1946—49 ολοκλήρωσαν την καταστροφή. Ύστερα από τον εμφύλιο πόλεμο, καμιά Κυβέρνηση δεν ενδιαφέρθηκε σοβαρά για τα χωριά. Βολαιή, εμπόριο κλπ. συγκεντρώθηκαν στην πρωτεύουσα και στις μεγάλες πόλεις. Οι πόλεις χρειάζονταν εργοστάσια χάρματα, οι κάτοικοι των χωριών και ορεινών χωριών κατέβηκαν στις πόλεις όπου βρήκαν καλό μεροκάματο, καλή δουλειά και ζούσαν πιο πολιτισμένα. Αργότερα άναψε ο δρόμος για την Γερμανία κλπ. Δεκάδες χιλιάδες παιδιά και γυναίκες πήγαν για δουλειά στη Γερμανία κλπ. Γυρίζοντας στην Ελλάδα με χρήματα εγκαταστάθηκαν στις πόλεις για να ζήσουν πολιτισμένα. Έτσι ρήμαξε τα χωριά.

Για να ζωντανέψει το χωριό χρειάζεται σχεδιασμένη οικονομία. Πρέπει να κτισθούν στις επαρχιακές πόλεις εργοστάσια κλπ. για να βρούν δουλειά και οι κάτοικοι των χωριών. Παράλληλα πρέπει να περιορισθεί η διαφορά μεταξύ πόλης και χωριού. Για να γίνει αυτό πρέπει να έχουν χωριά καλή συγκοινωνία, ιατρική περίθαλψη, κέντρα πολιτισμού κλπ. Μια λοιπόν που το Κράτος δεν φέρεται να ενδιαφέρεται για το ζωντανά των χωριών, οι κάτοικοι δεν

πρέπει μοιρολατρικά να παραμένουν απάθεις κι αδιάφοροι. Η ιστορία του Ζαγοριού δείχνει ότι οι Ζαγοριώτες δεν παρέμειναν απάθεις στο δύσκολο χρόνο της Τουρκοκρατίας. Τότε πρώτη του δουλειά ήταν να σφυρηλατήσουν την ενότητα των κατοίκων. Η ενότητα σφυρηλατήθηκε με την νοικοκυρεμένη αυτοδιοίκηση. Τέτοια ενότητα δεν έχουν σήμερα πολλά χωριά.

Μια λοιπόν που όπως φαίνεται το Κράτος δεν δείχνει ζωηρό ενδιαφέρον για την ύπαιθρο οι κάτοικοι των χωριών δεν πρέπει να παραιτούνται τα χέρια. Πρέπει να στηριχθούν και στις δυνάμεις τους. Οι δυνάμεις αυτές είναι η νοικοκυρεμένη αυτοδιοίκηση και η ενότητα δράσης όλων των χωριών του Ζαγοριού. Για να γίνουν αυτά πράξη πρέπει να μη κατάνε με στατικό συμφέρο, ή το συμφέρο μόνο του χωριού μας, αλλά να κατάνε πιο γενικό συμφέρο, το καλό και την πρόοδο όλων των χωριών. Για να συντονισθεί ο αγώνας χρειάζεται ενότητα και όλων των χωριών. Αυτό θα γίνει αν γίνει ο Σύνδεσμος Κοινοτήτων και ο Σύνδεσμος των Μορφωτικών Πολιτιστικών Συλλόγων του Ζαγοριού. Στον αγώνα αυτόν πρέπει να παίξει πρωταγωνιστικό ρόλο η νεολαία. Δυστυχώς όπως γράφει ο κ. Λαζαρίδης, χωρίς διακρίνει μια αδιαφορία για τον τόπο μας. Ο κ. Λαζαρίδης μας καλεί να παρηγορηθούμε για να ζωντανέψει το Ζαγόρι. Ο κ. Λαζαρίδης ζει στο χωριό πολλές δεκαετίες, έχει πλούσια πείρα και γιαυτό πρέπει να ακουστεί η φωνή του, για να ξεκουμπωθούν οι δύσπιστοι. Οι αρχαίοι Έλληνες διδασκαλίες χαρακτήρισαν τους αγρούς να είναι βίαια, να μην έχουν πάλιν πάλιν τους δούλους που δεν ενδιαφέρονταν για την κοινή. Ο Σόλων πρότεινε την στήριξη των πολιτικών δικαιωμάτων, από εκείνους που δεν ιαχολούνηταν με τα κοινά.

Ανακεφαλαιώνοντας καταλήγουμε ότι για να ζωντανέψει το Ζαγόρι χρειάζεται πρώτα ενότητα και νοικοκυρεμένη αυτοδιοίκηση, χρειάζεται Σύνδεσμος Κοινοτήτων, Σύνδεσμος των Μορφωτικών Συλλόγων του Ζαγοριού. Κάθε καλοκαίρι πρέπει να γίνεται σε κάθε χωριό λαϊκή συνέλευση για να προγραμματίσει τα σπουδαιότερα έργα που θα γίνουν στο χωριό.

Εκτιμώντας το ειλικρινές ενδιαφέρον και τον αγώνα του κ. Κ. Λαζαρίδης να αναλάβει την πρωτοβουλία για την οργάνωση συνάντησης των Ζαγοριώτων. Όποιος τυχόν αμφιβάλλει για την ειλικρίνεια των απόψεών μου και ε-

ΒΟΒΟΥΣΑ

ΙΔΑΝΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ

ΧΩΡΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ

Εκατοντάδες Γερμανοί, Αυστριακοί, Γάλλοι, Ολλανδοί κ.ά. βρήκαν ιδανικό το χώρο της Βοβούσας και γενικότερα του Ζαγοριού για τον ορεινό τους τουρισμό. Οι βουνοκορφές μας και τα ποτάμια μας είναι από τα πιο γραφικά χωριά της περιοχής της Ευρώπης το δευτερότομο Βοϊδομάτη, μας είπαν, είναι το καθαρότερο όλη την Ευρώπη.

ΟΡΕΙΒΑΣΙΑ: Οι Αγγλικές οργανώσεις SBERPA και EXODUS EXPEDITION έκλεισαν το ξενοδοχείο ΠΕΡΙΔΙΚΗ για αρκετές μέρες και για εξη διαφορετικές ημερομηνίες.

200 περίπου άτομα θα επισκευθούν τη Βοβούσα και με βάση το χωριό μας θα επισκευθούν όλα τα γραφικά μέρη του Ζαγοριού και θα κάνουν ορειβασία στην οροσειρά της ΠΙΝΔΟΥ. Θα κλείσουν την εξόρμησή τους το απόγευμα Περμάματος.

ΠΟΤΑΜΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ: Εμείς έχουμε ποτάμια άλλοι όμως τα απολαμβάνουν γιατί είναι η αλήθεια. Με καγκιά (λαστιχένιες βάρκες) οι ξένοι μπαίνουν στο ποτάμι, περνούν κάτω από την αρχαιολογική γεφύρα μας, βγάζουν την πρώτη αναμνηστική τους φωτογραφία και πηγαίνουν για Κόνιτσα.

Η διαδρομή είναι 40 χιλιόμετρα και την κάνουν όλοι τους δύο μέρες. Όπως μου είπαν πολλοί από αυτούς κάνουν στάσεις για φαγητό και διανυκτέρευση. Η μετακίνηση γίνεται αργά και προσεκτικά. Βέβαια μου τόνισαν ότι στη Βοβούσα βρήκαν ανταπόκριση και φιλοξενία, το τι μου λεν για τον τόπο μας και για μένα προσωπικά που πάντα είμαι στην διάθεσή τους, ας τα πουν άλλοι, πάντως κρατούν ημερολόγιο και φωτογραφικό άλμπουμ με ξεχωριστή επιμέλεια. Που σημαίνει: Για αυτούς που κάνουν στον Αϊώ ποταμό.

Ένα βράδυ μας κατέληξαν με μια προβολή SLIDES, που μας έκαναν, και είδαμε τις φυσικές ομορφίες του τόπου μας που δυστυχώς ούτε εγώ ούτε κανένας ντόπιος γνωρίζαμε. Μου είπαν μάλιστα ότι πάντα την άδειά τους την περνούν στα βουνά και στα ποτάμια.

Σήμερα που γράφω την ανταπόκριση αυτή παρουσιάστηκαν 8 άτομα ΕΛβετοί, ένα γκρουπ από άνδρες και γυναίκες, μέλη της οργάνωσης EUROTREK με έδρα την Βέρνη. Θα ακολουθήσει και άλλο γκρουπ από 6 άτομα με πρόγραμμα: Ζυρίχη - Αθήνα - Γιάννινα - Τσεπέλοβο - με δικό τους μικρό λεωφο-

πύρισμα να γνωρίσει καλύτερα τον υποφαινόμενο μπορεί να διαβάσει το βιβλίο μου με τον τίτλο: Από την Εποποιία της Πίνδου στην αναγεννητική προσπάθεια, το οποίο πωλείται στα «Βιβλιοπωλεία, στα γραφεία του περιοδικού «Το Ζαγόρι» και στο σπίτι μου στο Βρυσοχώρι. Στις 12 Ιουνίου 1985 Βρυσοχώρι 12 Ιουνίου 1985 Ν. Δημητράκης - Δημητράκοπουλος

ρείο. Στο Τσεπέλοβο διανυκτερεύουν στο νοικοκυρεμένο Ξενοδοχείο του κ. Αλέκου Γκούρη, όπου βρίσκουν, όπως μας είπαν, άριστη εξυπηρέτηση. Αφού παραμείνουν δύο μέρες επισκέπτονται τα αξιοθέατα της περιοχής χωριά, γεφύρια, εκκλησίες, Γκαλεντέρια, μοναστήρια κλπ. Πεζοπορεία στο Βίκο, Πάμπικο, καταφύγιο Γκαμής, Βρυσοχώρι, Πάδες, Σμόλικα 2630 υψόμετρο, Σαμαρίνα, Σμύλη, Περιβόλι, Αυγό 2177 υψόμετ., Βοβούσα που διανυκτερεύουν στο Ξενοδοχείο Περμάματος, για αρκετές μέρες και για εξη διαφορετικές ημερομηνίες.

Το γκρουπ που μας επισκέφθηκε σήμερα, στη διαδρομή Περιβόλι Βοβούσα αρρώστησε μια τουρίστρια και μόλις φθάσαν εδώ πήραν αμέσως τηλέφωνο τον άξιο Ζαγοριώτη Αλέξη Γκούρη στο Τσεπέλοβο που με το αυτοκίνητό του ήρθε πρώι - πρώι και μετέφερε την αρρώστη, ενώ οι άλλοι συνέχισαν την πορεία τους με τα πόδια.

Αν όλοι οι διευθυντές ξενοδοχείων εξυπηρετούσαν όπως ο κ. Αλέκος τους πελάτες των τότε είμαστε βέβαιοι ότι ο αριθμός τουριστών θα αυξάνεται κάθε χρόνο με μεγάλα άλματα, αποτέλεσμα να μας αφήνουν μεγαλύτερο ποσό συναλλάγματος που τόσο πολύ ανάγκη τόχουμε. Οι ίδιοι μου είπαν ότι έμειναν ευχαριστημένοι από την διαδρομή καθώς και από την φιλοξενία και την καλοσύνη των κατοίκων των Ζαγοριών χωριών που συνάντησαν στη διαδρομή των καθώς και από τις ομορφίες της φύσης.

ΧΡΟΝΗΣ ΔΡΟΥΓΙΑΣ

Πρώην Ξενοδόχος

ΨΗΦΙΣΜΑ

ΚΗΠΟΙ: Σήμερα την 18η Ιουνίου 1985 ημέρα της εφευρέσεως Τρίτη και ώρα 18.00, συλήσει το Κοινοτικό Συμβούλιο Κήπων σε έκτακτη συνεδρίαση, στην οποία παρευρεθούν:

1) Ανάπικος Τόλης Πρόεδρος, 2) Σοφοκλής Παλαιόπουλος, 3) Κων/νος Κατσάρος, 4) Μιχαήλ Κατσιούλης και 5) Χρυσόστομος Νούλης Κοινοτικοί Σύμβουλοι. ΘΕΜΑ: Ο αδελφός θάνατος που μεγάλου τέκνου του χωριού μας Ιερέως Γρηγορίου Γκαυιδη του Ιωάννου ο οποίος εν ζωή προσέφερε τις πολιτικές υπηρεσίες του τόσο εις τον χώρο της Εκκλησίας όσο και εις την Κοινότητα.

Ομόφωνα αποφασίζει και εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στους δικούς του, την αντιπροσωπευτική Κοινότητας απ' όλο το Κοιν. Συμβούλιο, την κατάθεση στεφάνου εκ μέρους της Κοινότητας και να δημοσιευθεί το παρόν στο τοπικό τύπο.

Ο Πρόεδρος: Α. ΤΟΛΗΣ

Τα μέλη
Σ. Παλαιόπουλος, Κ. Κατσάρος, Μ. Κατσιούλης, Χ. Νούλης.

ΜΙΧΑΗΛ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Ο εκ Παπίγκου Μέγας εθνικός ΕΥΕΡΓΕΤΗΣ

Υπό Νίκου Γρ. Στάρρα

● Συνέχεια 4η από το προηγούμενο φύλλο

Κεφ. πέμπτο

Έντονη Εθνική και λοιπή δραστηριότητα

Δυστυχώς την επαρχία αυτή, που θριαυνόταν στον κολοφώνα της δράσεώς του, και της δημιουργίας, ήταν τότε μέλις σάφρανα εννιά (αρ. 49) επών έχοντας την παλαιοαποικισμένην του σύζυγου Ιουλίαν, από αξύ καρδιακό νόσημα την 10ην Μαρτίου 1886 και όπως ήταν φυσικό, κλονίστηκε συντριπτικά. «...που ήλθεν ως απροσδόκητος κεραυνός εξ αιθέρου ουρανού, που του παρήλυσε πάσας τας σε σωματικές και νοητικές δυνάμεις...». Αυτά γράφει αυτολεξεί, σε επιστολή του προς τον αδελφό του Χριστόδουλο.

Η επιστολή αυτή, εκτέθηκε στους Αισπραγγέλους, τον Αύγουστο του 1882 κατά την εβδομάδα των «Ζαγοριακών», και δημοσιεύτηκε δολιχίτηρ στο «Ζαγόρι μας» το Νοέμβριο του ίδιου χρόνου από το μέλος του Πολιτικού. Συλλόγου Αισπραγγέλων, αγαπητό κ. Φρέζο Τζιόδα, ο οποίος ήταν και ο οργανωτής της θαυμαστής εκείνης εκθέσεως, και ο οποίος πρόθυμα, μου εχορήγησε φωτοαντίγραφο. Περιλαμβάνεται δε αυτή και στο σχετικό βιβλίο του κ. Ι. Παπαϊωάννου.

Παραθέτω εδώ απόσπασμα, από την σπουδαία αυτή επιστολή, γιατί δείχνει, όχι μόνο την απύθμενη θλίψη του, αλλά και τη σφοδρή ενδόμυχη επιθυμία του, να γυρίσει και να περάσει στην Πατρίδα του, και ακόμα βελγίνει, το άμωγο της πλάσσης ευφρανιστικής του υμνολογίας, που τον διέτρυπε και τον έκοιπε να θεωρηθεί και να επανομισθεί «ο φιλόλογος Έλληνας».

● Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ:

Βωστώνη 21 Μαρτίου 1886

Αγαπητέ μου αδελφέ (Χριστόδουλε)!

Η επιστολή σου με και που φιλάτου μου υιού σου Δημητρίου, με εύρεν εν μέσω οδυνηράτης θλίψεως. Η προσφιλής μου σύζυγος Ιουλία, απεθίωσε την 10ην τρέχοντος μηνός, εκ καρδιακού νοσήματος... Διατελώ ευετί εκπληκτικός, απέναντι του μεγέθους της συμφοράς μου. Μετ' εμού πειθεί, άπαιστα σχεδόν η πόλις, επί τω θανάτω γυναικός, ής η ψυχική της καλλιότης, ήτο ασυμμάτως υπερτέρα, της εξαντίας, σωματικής ωραιότητός της... Η μακαρίτης, ήτο σχεδόν φαινόμενον πολυμαθείας αγαθότητος και αντιστοίχως αφρισίσεως, προς παν ότι ευγενές και άστον... Ου μόνον ωμίλει και έγραφε απροσκόπως και μετ' απαραιτήτου γλαφυρότης την Αγγλικήν, την Γαλλικήν, την Γερμανικήν, την Ιταλικήν και την καθολομιμένην Ελληνικήν γλώσσαν, αλλά ήτο και κάτοχος της Ιστορίας και της Φιλοσοφίας, εγκρίτως καλώς την Λατινικήν και την Αρχαίαν Ελληνικήν, και ήτο παλαιοδιδάσκαλος του ποιητικού και φιλολογικού θησαυρού, όλων των πεπολιτισμένων Εθνών...

Σκοπόν έχω, να διευθετήσω τας εδώ υποθέσεις μου, ώστε να δυνηθώ να επιστρέψω εις Αθήνας, όσον όσον τε τάχιστα και να διανύσω εκεί τα τελευταία έτη της ζωής μου...

Έρρωσο, περιπόθητέ μου, αδελφέ, και γράφε, όταν ευκαιρήσ, προς τον πεθιμμένον μεν, αλλά από κέντρου ψυχής αγαπώντας σε, αδελφόν μου.

Μ. Αναγνωστόπουλος

— Αν και καταθλιμμένος και συγκριμμένος, από το δυσδιάσταχτο κακό που τον χτύπησε, συνέχισε τη δράση του, με οριμή αφάνταστη, προσπάθειαν να δημιουργή συνεχώς εκπαιδευτήρια, να συγγράφει βιβλία και να συγκληθεί συνέδρια και να λαμβάνη μέρος ενεργό σ' αυτά, ακόμα δε και να συγκροτή Συλλόγους και Σωματεία, πάντα με Εθνικό και φιλανθρωπικό, περιεχόμενο.

Η ακάματη ενεργητικότητά του, και η εν τω μεταξύ διαδοθείσα πολυστα συγγραφική του δραστηριότητα, ξεπέρασαν κάθε ανθρώπινο δυνατό και φυσικό όριο αντοχής, και η φήμη του εξαπλώθηκε, στα πέρατα των εθνών.

Με αυτό το πλούσιο και πολυσχιδές έργο του, κέρδισε την αμέριστη εκτίμησή, του συνόδου των Αμερικανών.

Από τα πρώτα χρόνια της Διευθύνσεώς του, στο Ινστιτούτο, έγραφε στη σχολή, μεγάλο τυπογραφείο, για την εκτύπωση ειδικών βιβλίων για τους τυφλούς, με έντυπα στοιχεία.

Έδωσε σπουδαία διδασκαλία στο Έρμιο, η οποία ήταν η πρώτη στον κόσμο, στο είδος της.

Έδωσε προπαιδευτική σχολή για το Ινστιτούτο, για την τελευταία ησθή, του δια τους τυφλούς, εκπαιδευτικού συστήματος.

Επλούτισε τη σχολή, με πλείστα και σπάνια διδασκαλικά όργανα. Συνέγραφε χρησιμώτατα, πρωτότυπα, ειδικά βιβλία για τις σχολές τυφλών, μονοειδικά, τα οποία κυκλοφόρησαν ανά την υφήλου.

Αλλά εκείνο, το οποίο αγάπησε ιδιαιτέρως, και το θεωρούσε σαν το προσφιλέστερο δημιούργημά του, και δεν απέκρινε, ότι το έδωσε, να το πιο αξιολογώμενο τέκνο του, ήταν το ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ τυφλών.

Στο πνευματικό αυτό παιδί του, το Νηπιαγωγείο αφίκε με τη δόξη της, του, ολόκληρου το σπίτι του στη Βωστώνη, μαζί με τη γύρω οικιστική περιοχή και το Νηπιακό κήπο.

Από την Αμερικανική Κυβέρνηση, στάλθηκε σαν εκπρόσωπος, στο Διεθνές Συνέδριο των καθηγητών και φίλων των τυφλών στο Παρίσι, όπου έγινε Αντιπρόεδρος του Συνεδρίου, και διέπρεψε, κατά το έτος 1900.

Εν συνεχεία, επισκέφτηκε παρόμοιες σχολές τυφλών, στη Ρωσία, στη Γερμανία, και πέρασε από την πατρίδα του Ελλάδα, «επιστήτης» της Πατρικής Γης».

Στο ταξίδι του αυτό δεν μπόρεσε να μεταβεί στο Πάρισμα, γιατί πάντοτε παρακολουθείτο υπό της Τουρκικής Αστυνομίας.

Τότε κατέθεσε, το 1900, στην Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος πέντε χιλιάδες λίρας (αρ. 5.000) στεφλίνες υπέρ των Καλλιεργητών Σχολών Παπίγκου, που ίδρυσε ο ίδιος, προ διετίας, όταν είχε ξαναέλθει στην Ελλάδα, και υιοθετήσαν Καλλίνεια, εις μνήμην της αγαπημένης μητέρας του Καλλίνιας. Τα σχολεία ταύτα, περιελάμβαναν, πλήρες Σχολαρχείο (τετρατάξιο), δύο Δημοτικά, και Νηπιαγωγείο.

Ακόμα ενίσχυσε χρηματικά, τα Σχολεία των Παπικιστών, που λειτουργούσαν στο Τούρνο — Σεβερίνο της Ρουμανίας, όπου υπήρχε εξαόλογη Παπικιστική παροικία.

Η ζωή κυλούσε δραστήρια στην Αμερική, αλλά ο νους του και η καρδιά του ήταν πάντοτε στη Ελλάδα, και στο αγαπημένο του χωριό Παπίγκο, όπως αποδεικνύεται και από το πιο πάνω σημειωθέν απόσπασμα, από την 5ην ιδιόχειρη επιστολή του, προς τους αδελφούς Μάρκο Χρυσόχορο την αδελφήν του Αμαλίας Παπαϊωάννου, με τους οποίους διηλογογραφούσε συχνά. Εκεί διαφαίνεται καθαρά ο δικαστής πόνος της φιλοπερί νοσταλγίας του, για την Πατρίδα, αλλά και η αλάνητη αναστάση του, καθώς και το ανέκδοτο του χαρμακλήρου του.

Επί πλέον αξιοπερίεργο είναι και ο πλούτος των διασημάτων, σε φρασμένον, με άμεμπτη και άβροχη γλώσσα, που τον χαρακτήριζε.

Ο Ευεργέτης, ανήσυχος και ασκίτητος, ουδέποτε διέκοψε την ημερήσια δράση του, για φιλανθρωπία, αλλά και δημιουργία.

Ακούριαιτος, ακάματος, με μια σπάνια και πρωτοφανή ενεργητικότητα, συνέπληξε, πανελλήνια οργάνωση Ελλήνων Αμερικανών, κατά το έτος 1904, με την επωνυμία «Εθνική Ένωσις», και διετέλεσε πρόεδρος αυτής.

Εργάστηκε πολύ δραστήρια, για την οργάνωση αυτή, να είναι ο πιο ναυτικός που συσπειρώσε πανεθνικά τους αμοιβαίους, σε παγκόσμια κλίμακα, γιατί τον ανησυχούσε, η παρατηρούμενη τότε διασπορά και διάσπαση των εθνικών μας δυνάμεων, που ωφέλιμο, κατά κύριο λόγο, στο μεταναστευτικό πνεύμα της φυλής μας, που την επαχθή εκείνη, υπέρβη ηρώ και έγκο, ένεκα των Τουρκικών υμνήσεων, στα υπόδουλα αμύμηματα της Ελληνικής γης, (Νησιά, Ήπειρος, Μακεδονία, Θράκη) και μεταναστεύσεως, γι αυτό με την «Εθνική Ένωσις» προσπαθούσε να το πολεμήσει, αν όχι να το σταματήσει, πράγμα ακατόρθωτο, αλλά το ήχιστον, να το περιορίσει, όσο ήταν δυνατόν.

Επιανεστάτησε ακόμα η ψυχή του, και από την αδράνεια, τη νύχτα και την αβελτηρία, των Κυβερνήσεων των Αθηνών.

Για το ζωηρότατο, για τη φυλή μας, αυτό θέμα, απήλυσε αλλεπάλληλες προκηρύξεις, σαν πρόεδρος της «Εθνικής Ενώσεως», προς τον πανταχού Έλληνα, οι οποίες έμοιαζαν, «με θροκώσανο εθνικό αίμα, και εθνικό εγερτήριο».

γράμματα
ἀναγνωστών

Ας σταματήσει η αδιαφορία

Θα απαντήσω και πάλι στον αγαπητό μου κ. Κώστα Λαζαρίδη και σε όλους όσους αρθρογραφούν και σχετίζονται ή προτείνουν λύσεις για την κατάσταση του Ζαγορίου και του χωριού τους ότι όλα αποφεύγουν την ουσία και το μόνο θετικό σημείο που μπορεί να δώσει λύση στο θέμα αυτό.

Ενεργό συμμετοχή μας και όχι παθητική και αυτοσχεδιασμούς ή θεωρίες του Μεσοχωριού.

Ενεργό συμμετοχή όλων των απανταχού Ζαγοριασίων σε πανζαγοριασκή κλίμακα και όχι ο καθένας για το χωριό του.

Η ενεργός συμμετοχή για την οποία χρόνια φωνάζουμε είναι η ίδρυση μιας πανζαγοριασικής Ανωνύμου Εταιρείας η οποία και θα αναλάβει την αξιοποίηση των πλουτοπαραγωγικών πηγών του Ζαγορίου αρχίζοντας από τους δύο βασικούς τομείς: Τουρισμό και Δάσος.

Για να γίνει αυτό χρειάζεται να βάλουμε το χέρι μας στη τσέπη γιατί εταιρεία με κουβέντες δεν γίνεται. Θα ξαναπεί πάλι είναι δυνατόν να συμμετάσχουν όλοι οι Ζαγοριασίοι καταθέτοντας ο καθένας από εκατό χιλιάδες κι αυτές σε τρεις ετήσιες δόσεις.

Είναι δυνατόν να συμμετάσχουν στην Εταιρεία αυτή πέντε χιλιάδες Ζαγοριασίοι, η οποία θα είναι μία από τις μεγαλύτερες της Ελλάδος. Μόνο με τον τρόπο αυτό θα αναπτυχθεί το Ζαγόρι και το χωριό μας.

Αν περιμένουμε από το Κράτος είμαστε γελοίοι και κοροϊδεύουμε τον εαυτό μας, γιατί το Κράτος πέρα από ορισμένα έργα υποδομής (δρόμους) που μπορεί και θα υποχρεωθεί να κάνει όταν ιδρυθεί και λειτουργήσει η Εταιρεία αυτή δεν γίνεται ούτε βιομήχανος ούτε έμπορος, ούτε Ξενοδόχος.

Δίνει όμως με πολύ ευνοϊκούς όρους χρήματα και πολλά μάλιστα.

Μόνον έτσι αγ. Κώστα θα επιτύχουμε αυτό που όλοι ο καθένας με τον τρόπο του ζητά και προβάλλει την Ανάπτυξη του Ζαγορίου. Μεροκάματο στους ντόπιους και σε εκείνους που θα επαναπατριθούν ή θα εγκατασταθούν.

Πρακτικές λύσεις αγ. Κώστα κι όχι θεωρίες κάτω στον πλάτανο. Αν εξακολουθήσουμε την ίδια τακτική να είμαστε βέβαιοι ότι το Ζαγόρι θα χαθεί και άλλοι θα αξιοποιήσουν και θα εκμεταλλευτούν τις πλουτοπαραγωγικές πηγές του.

Τελειώνοντας θα πω ότι είναι ευκαιρία σήμερα να ιδρυθεί η Εταιρεία αυτή η οποία πέρα από τις οικονομικές ενισχύσεις που θα πάρει

Αγαπητό μου «ΖΑΓΟΡΙ»

Σχετικά με τα όσα γράφει για το Καπέσοβο στο υπ' αριθ. 85 τεύχος σου ο κ. Β. Δασκαλόπουλος, έχω να παρατηρήσω τα παρακάτω:

Κανείς δεν μπορεί ν' αμφισβητήσει την αγάπη και το ενδιαφέρον του κ. Δασκαλόπουλου για το Καπέσοβο του και το Ζαγόρι γενικότερα. Αλλά αν δεχτούμε ότι αυτά που αναφέρει είναι και τα πραγματικά προβλήματα του τόπου μας... Τότε σίγουρα κινδυνεύουμε να χαρακτηριστείμε από αρμόδιους και μη ως υπερβολικοί. Και να γιατί:

Από διακοπές ρεύματος, από κεραυνούς και μπουρίνια... μένουν στο σκοτάδι και μεγαλουπόλεις ακόμα και για πολλές ώρες και μάλιστα κατακαλόκαιρα... και όχι μόνο το Καπέσοβο. Μακάρι να μπορούσε το Κράτος ν' αποτρέπει τους κεραυνούς!... Όλοι μας πάλι ξέρουμε ότι «στις πρώτες σταγόνες βροχής» κερδίζονται τα τηλέφωνα ολόκληρων περιοχών γιατί το δίκτυο του ΟΤΕ είναι στο μεγαλύτερο μέρος του παμπάλαιο. Έτσι κι αυτό δεν είναι πρόβλημα μόνο του Καπέσους... αλλά όλων σχεδόν των Ελλήνων.

Από παγώματα και διακοπές νερού το χειμώνα, ταλαιπωρούνται όλοι σχεδόν οι κάτοικοι των Βορείων περιοχών της χώρας. Τι κάνουν τότε στο Νευροκόπι της Δράμας όταν το χειμώνα ο τόπος εκεί μεταβάλλεται σε πραγματική Σιβηρία... περιμένουν συνεργεία απ' τη Δράμα να τους ξεπαγώσουν τα νερά;

Εκεί πάλι που αναφέρεται στον Πρόεδρο της Κοινότητας: «Ο Πρόεδρος απογοητευμένος παρατήρησε. Ο νέος περιήφανος δεν δήλωσε υποταγή, και το χωριό έξω απ' τη μέριμνα του Κράτους». Νομίζω ότι κάνει λάθος να εκθειάζει τον πρόεδρο γιατί ένας πρόεδρος ανεξάρτητος απ' το πολιτικό του πιστεύω

θα αναλάβει και την υλοποίηση και διαχείριση των χρημάτων που προορίζονται για το Ζαγόρι από τα ολοκληρωμένα Μεσογειακά Προγράμματα ή άλλους φορείς της ΕΟΚ και τις Κρατικές επενδύσεις.

Μην μου πείτε πάρε την πρωτοβουλία αλλά να την πάρουμε όλοι μαζί 100—200 Ζαγοριασίοι στην αρχή και στη συνέχεια οι απανταχού ευρισκόμενοι.

Θα βρεθούν άραγε Ζαγοριασίοι με πρακτικό μυαλό, πίστη και αποφασιστικότητα να κάνουν πραγματικότητα την παραπάνω πρότασή μας για την οποία μάλιστα η γλώσσα μας να την επαναλαμβάνουμε παντού και πάντοτε;

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΡΓΙΑΔΗΣ

πρέπει να συνεργάζεται με όλους, για το καλό.

Για την Κρατική αδιαφορία σε έργα υποδομής και τα προβλήματα με τα παραδοσιακά μας... σπία που αναφέρεται ο κ. Δασκαλόπουλος, μας καίει πράγματι και κανείς δεν μπορεί να μην συμφωνήσει μαζί του.

Κάποτε όμως πρέπει να καταλάβουμε ότι με τα κλαψουρίσματα δεν κερδίζουμε τίποτα. Τα μοιρολόια είναι για τους νεκρούς και όχι για τους ζωντανούς.

Το Ζαγόρι μας είναι τόπος άριστης διαμονής. Τόπος ξεκούρασης και ψυχικού ξαναγνώματος. Αγναντεύοντας απ' τους Α'—Λιάδες του Καπέσους ένα Αυγουστιάτικο ηλιοβασιλέμα... νιώθεις την ψυχή σου να γαληνέει και νοερά μεταφέρεσαι σ' άλλους τόπους, απόκοσμους, εξωτικούς. Να παράδεισος είναι το Ζαγόρι μας κι έτσι πρέπει να το προβάλλουμε σ' όλους όσους δεν το γνωρίζουν. Κάνοντας έτσι θα κερδίσουμε σίγουρα. Ο τόπος μας πάσχει κύρια από έλλειψη ανθρώπων και για να ξαναφέρουμε ανθρώπους ή να κρατήσουμε αυτούς που απέμειναν χρειάζομαστε εστίες δουλειάς. Οι εστίες δουλειάς δεν έρχονται με μελέτες υπογειών που μπαίνουν στα χρονοντούλαπα πριν τελειώσουν... οι μελέτες κέντρων ερευνών και ξεναγήσεις με λουκουμάς... Ούτε με τάματα και δωρεές στα Παρεκκλήσια μας... Έρχονται μόνο αν λύσουμε τα κομποδέματα και ρισκάροντας κάνουμε ό που κι όπως μπορούμε επενδύσεις στα χωριά μας.

Πρέπει αύριο κιόλας οι Κοινοίτες με δάνεια και επιχορηγήσεις που δίνει το Κράτος να κτίσουν Ξενοδοχεία. Κτισμένα σε στυλ Ζαγοριού, απλά, χωρίς πολυτελείες... με ξύλινες βεράντες, πόσκια και τζάκια κλπ. Προσπά να όλες τις τσέπες. Και σε συνεργασία με τον ΕΟΤ, Υφυπουργείο Νέας Γενιάς, ΚΑΠΗ, Εργασιακά κλπ. μπορούν να έχουν δουλειά όλο το χρόνο σχεδόν.

Έτσι θα μπορούμε να πούμε στους Γιαννιώτες, στους Αρτινούς, στους Πρεβεζιάνους και σε όλους τους Έλληνες και φυσικά και στους ξένους ότι μετά τη θάλασσα... Ελάτε και στο Ζαγόρι μας για τις διακοπές σας. Μπορούν οι Κοινοίτες να παραχωρούν τα ξενοδοχεία για εκμετάλλευση σε ιδιώτες απολογιστικά κ.τ.λ.

Αντί να βροβαίνουμε σε άσκοπες κυνηγετικές απαγορεύσεις και να αντιδρούμε με τον Κυνηγετικό Σύλλογο υ Ιωαννίνων... χωρίς κανένα οικονομικό όφελος για μας. (Λέτε να δούμε λαγούς στα μεσοχώρια... όπως πιστεύουν μερικοί κοκορόμυαλοι Ζωοφίλοι Αθηναίοι να δουν αγριόπαπες στο σιντριβάνι... της Ομόνοιας αν το Υπουργείο απαγορεύσει το κυνήγι).

Αντί να βροβαίνουμε σε άσκοπες κυνηγετικές απαγορεύσεις και να αντιδρούμε με τον Κυνηγετικό Σύλλογο υ Ιωαννίνων... χωρίς κανένα οικονομικό όφελος για μας. (Λέτε να δούμε λαγούς στα μεσοχώρια... όπως πιστεύουν μερικοί κοκορόμυαλοι Ζωοφίλοι Αθηναίοι να δουν αγριόπαπες στο σιντριβάνι... της Ομόνοιας αν το Υπουργείο απαγορεύσει το κυνήγι).

Αντί να βροβαίνουμε σε άσκοπες κυνηγετικές απαγορεύσεις και να αντιδρούμε με τον Κυνηγετικό Σύλλογο υ Ιωαννίνων... χωρίς κανένα οικονομικό όφελος για μας. (Λέτε να δούμε λαγούς στα μεσοχώρια... όπως πιστεύουν μερικοί κοκορόμυαλοι Ζωοφίλοι Αθηναίοι να δουν αγριόπαπες στο σιντριβάνι... της Ομόνοιας αν το Υπουργείο απαγορεύσει το κυνήγι).

Αντί να βροβαίνουμε σε άσκοπες κυνηγετικές απαγορεύσεις και να αντιδρούμε με τον Κυνηγετικό Σύλλογο υ Ιωαννίνων... χωρίς κανένα οικονομικό όφελος για μας. (Λέτε να δούμε λαγούς στα μεσοχώρια... όπως πιστεύουν μερικοί κοκορόμυαλοι Ζωοφίλοι Αθηναίοι να δουν αγριόπαπες στο σιντριβάνι... της Ομόνοιας αν το Υπουργείο απαγορεύσει το κυνήγι).

γι;) Μπορούμε μαζί με τον Κυνηγετικό Σύλλογο να πείσουμε τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού να φτιάσει στο Ζαγόρι μας ένα σκοπευτήριο ικανό να εξυπηρετεί όλους τους Κυνηγετικούς Συλλόγους της Ηπείρου. Αυτό και μόνο θα δώσει μεγάλη τουριστική κίνηση στον τόπο μας.

Το χιονοδρομικό κέντρο πρέπει να το κάνει η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού από υποχρέωση χωρίς εμείς να το ζητήσουμε.

Μπορούμε να πούμε στους Βαρδινογιάννηδες και σ' όλους τους προέδρους των ποδοσφαιρικών ομάδων Α' Εθνικής ότι: Στο Ζαγόρι λόγω κλιματολογικών συνθηκών και αθάστου φυσικού κάλλους Ελατιάδων, μπορούν οι ομάδες τους να προετοιμαζόνται άριστα αντί να παθαίνουν στο εξωτερικό... Αρκεί να γίνουν προηγούμενες Ξενοδοχεία και να πείσουμε τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού να μας φτιάξει ένα κατάλληλο προς τούτο αθλητικό κέντρο.

Για το σκοπό αυτό προσφέρεται το Τσπέλοβο, το Σκαμνέλι, ο Γυφτοκάμπος και η Λάισα. Ιδίως στο Γυφτοκάμπο μπορεί να γίνει το καλύτερο αθλητικό κέντρο των Βαλκανίων και να εξυπηρετήσει όλες τις Ελληνικές ομάδες.

Επίσης πολλά μπορούμε να κερδίσουμε αν ασχοληθούμε με την εκτροπή γουνοφόρων ζώων σε συνεταιριστική βάση.

Αυτή η Κυβέρνηση πρέπει όχι μόνο ν' ασφαλτοστρώσει όλους τους δρόμους μας... αλλά και να μας ενώσει με το οδικό δίκτυο της Μακεδονίας. Γιατί είναι απαράδεκτο Δασικά προίοντα της Βωβούσας που προορίζονται για Μακεδονία και Θεσσαλία... να διακινούνται μέσω Κόνιτσας ή μέσω από μονοπάτια... για να βγουν στον Εθνικό δρόμο Ιωαννίνων - Καλαμπάκας. Οι δρόμοι πρέπει να είναι το πρώτο μας και το πιο καυτό αίτημά μας προς το νέο Νομάρχη.

Τέλος η τρίτη ηλικία κατέχει σίγουρα το κλειδί για το ξαναζωντανά των χωριών μας. Όσοι μπορούν πρέπει να επιστρέψουν στα χωριά τους τώρα. Η πείρα τους, η σύνεσή τους, η οικονομική τους ευχέρεια, είναι στοιχεία που τόσο ανάγκη έχουν τα χωριά μας. Όταν λέμε τρίτη ηλικία δεν εννοούμε μόνο τους εβδόμητάρηδες... γιατί σήμερα ξερούμε πολλούς που και στα ενενήντα τους είναι ακμαίοι...

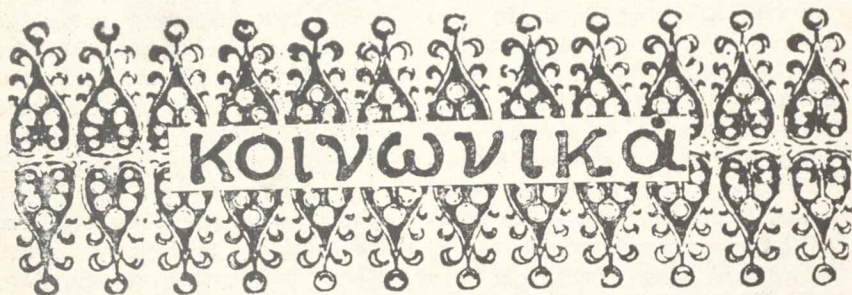
Δεν τους ζητάμε να μένουν μόνιμα... και περιοδικά μας βοηθάνε. Κι αν μας ζητήσουν και γιατρούς... Πρέπει να βρεθούν όχι όμως γιατροί... να βρίσκονται το ένα βράδυ στη Λάισα... και το άλλο στις Νεγίδες... τότε περπατώντας και πότε με τ' αλόγα, με βροχές και χιόνια που οι παλιοί τους θυμούνται σίγουρα. Τέτοιους δεν ξαναβρίσκουμε γιατί σήμερα μαζί με τους καιρούς άλλαξαν και οι Άνθρωποι.

Χρυσούπολη Καβάλας 15-7-85

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία

Με φιλικούς χαιρετισμούς

ΣΩΤΗΡΗΣ ΒΑΖΙΜΑΣ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΒΙΤΣΑ: Στον Κώστα Γ. Βασδέκη και τη γυναίκα του που απέκτησαν κορίτσι ευχόμαστε να τους ζήσει.

— Στον Κώστα Ιαδιά και τη γυναίκα του Λουκία που απέκτησαν αγόρι ευχόμαστε να τους ζήσει.
Εκπολ. Σύλλογος Βίτσας

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

ΒΙΤΣΑ: Ο Στέφανος και η Χάιδω Βαταβάλη βάπτισαν στην Εκκλησία του χωριού τους το γιό τους και του έδωσαν το όνομα του Παππού του. Ιονός που ο Στάθης Π. Βασδέκης.

Να τους ζήσει.
Εκπολ. Σύλλογος Βίτσας

ΓΑΜΟΙ

ΝΕΓΑΔΕΣ: Η Ιωάννα Κων/νου Χριστιάδου και της Ηλέκτρας το γένος Κοτσώρη λογίστρια και ο Νικόλαος Σιμωνετάτος μαθηματικός από την Κεφαλλονιά στεφανώθηκαν στον Προφήτη Ηλία Παγκρατίου.

Τα στέφανα άλλαξε η Στέλλα Μπέλλου - Γαλάνη από το Γρεβενήτι. Στη στέψη παραβρέθηκαν οι συγγενείς και πολλοί φίλοι και συγχωριανοί.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

Κ.

ΒΙΤΣΑ: Στους συγχωριανούς μας Θεόδωρο Τσακαλίδη και Άννα — Μαρία Βασδέκη που στεφανώθηκαν ευχόμαστε κάθε ευτυχία.

— Στην Πίτσα Βαταβάλη και τον Τάκη Σακελλαρίδη που στεφανώθηκαν ευχόμαστε κάθε ευτυχία.

— Στον Τηλέμαχο Χαρίση και την Αθηνά Κάτρη που στεφανώθηκαν ευχόμαστε κάθε ευτυχία.

— Στον Βασίλη Βλαχόπουλο και την Αγνή Νούσια που στεφανώθηκαν ευχόμαστε κάθε ευτυχία.
Εκπολ. Σύλλογος Βίτσας

ΑΡΙΣΤΗ: Στις 14/6/85 και στην εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα του Πειραιά, έγιναν οι γάμοι της χωριανής μας Χρυσάνθης Αλεξάνδρου Ζώη τραπεζικού υπαλλήλου και του Σπύρου Ν. Πετράκη, εκτελωνιστή.

— Εξ άλλου, στους Αγίους Αποστόλους Καλογρέζας, έγιναν το

Μάιο οι γάμοι της Ουρανίας Ε Μπένου, εγγονής της χωριανής μας Ευρυάνθης Μούργκα - Πασχάλη και του Ευαγγέλου Λούρου.

Στους παραπάνω νεονύμφους ευχόμαστε κάθε ευτυχία.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό της Ασπράγγελοι η Χρυσάνθη Ζεκινα. Ελαφρό το χώμα που τη σκέπασε και θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς της.

ΒΙΤΣΑ: Πέθανε και κηδεύτηκε στη Βίτσα η Βικτωρία Μ. Χαρίση. Τον άντρα της και τα παιδιά της συλλυπούμεθα θερμά.

— Πέθανε και κηδεύτηκε στο χωριό της η Μαρία Ευστ. Βασδέκη. Τα παιδιά της συλλυπούμεθα θερμά.
Εκπολ. Σύλλογος Βίτσας

ΚΑΠΕΣΟΒΟ: Πέθανε στο Τσάπελοβο και κηδεύτηκε στην Παναγία μας η Ζαγορίσια νοικοκυρά Μελομένη Ηλία Νουσιάδη το γένος Διαμαντοπούλου 93 χρόνων.

Τα παιδιά και τ' αγγόνια της συλλυπούμεθα εγκάρδια.

Φιλομήλα Τόλογλου

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΕΣ ΕΥΧΕΣ

Τον εξαιρετικό νέο Βασίλη Κόκκα, γιό του αγαπητού μου συγχωριανού Κώστα Κόκκα, που επέτυχε στις Πτυχιακές εξετάσεις της Οδοντιατρικής Σχολής Αθηνών συγχαίρομε ολόθερμα και του ευχόμεθα καλή σταδιοδρομία.

Μάνθος Κ. Οικονόμος

ΤΕΛΕΣΗ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

ΦΛΑΜΠΟΥΡΑΡΙ: Την Κυριακή 7 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε μνημόσυνο χοροστατούμενος του Πρωτοσυγγέλου Ιωαννικών υπέρ των ηρωικών πεσόντων ανδρών της Χωροφυλακής κατά τους αγώνες υπέρ της πατρίδας.

Μετά το μνημόσυνο εψάλλη το σάγιο στον ανδριάντα που υπάρχει στην κοινότητα και κατέθεσαν στεφάνια εκπαιδευτικοί κομμουνιστών, αρχών και οργανώσεων. Παρέστησαν πλήθος κόσμου από το Φλαμπουράρι και τα γύρω χωριά.

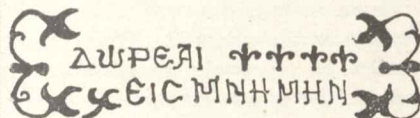
Η εκδήλωση τελείωσε με δεξίωση στο καφενείο του κ. Καραγιάννη που παρέθεσε ο σύνδεσμος Αποστράτων Χωρ/κής.

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΙΣΣΑΣ

Υστερα από εκλογές, ανέλαβε τη διεύθυνση της Σχολής Γραφικών Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών του Τ.Ε.Ι. Αθηνών, η αρχιτέκτων Αλίκη Στάρα - Γαλερίδου, θυγατέρα του συνταξιούχου Λυκειάρχου Κλέαρχου Στάρα από το Πάπυγκο.

Η τιμή της εκλογής είναι μεγάλη, γιατί η Σχολή είναι η μόνη δημόσια εφαρμοσμένων τεχνών με τμήματα:

- 1) Γραφιστικής
- 2) Διακοσμητικής
- 3) Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών
- 4) Φωτογραφίας και
- 5) Συντήρησης έργων Τέχνης και Μνημείων.

• Για ενίσχυση των σκιοπών της εφημερίδας:

★ Οι αδελφές κ. ΣΟΦΙΑ ΒΑΤΖΙΑ και η κ. ΠΑΝΔΩΡΑ ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΥ προσφέρουν ΠΕΝΤΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ Δραχμές στη μνήμη του πρωτοπρεσβυτέρου Γρ. ΓΚΡΟΥΤΔΗ.

★ Η κ. ΑΓΛΑΪΑ ΒΑΝΤΖΙΟΥ, προσφέρει ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ Δρχ. στη μνήμη του αείμνηστου συζύγου της ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΑΝΤΖΙΟΥ, του οποίου ετέλεσε το ετήσιο μνημόσυνο.

★ Η κ. ΦΡΟΣΩ ΖΗΚΟΥ προσφέρει ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ Δρχ. εις μνήμην του αδελφού της ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΒΑΝΤΖΙΟΥ και για το ετήσιο μνημόσυνο του.

★ Η κ. ΘΕΟΦΡΑ ΜΠΕΝΟΥ — ΠΟΛΙΤΗ προσφέρει ΔΥΟ ΧΙΛΙΑΔΕΣ Δρχ. στη μνήμη του αγαπημένου της συζύγου ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΗ.

• Η Σ.Ε. τους ευχαριστεί

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ: Ορκίστηκε η Μαρίνα Νικ. Τζίρκα και πήρε το πτυχίο της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Θερμά συγχαρητήρια.

Κ.Κ.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στον αγαπημένο μου εγγονό Κωνσταντίνο, που αριστούχος και υπότροφος απεφοίτησε από την ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΙΚΗ ΣΧΟΛΗ του Α.Π.Θ. και ήδη αναχώρησε για μετεκπαίδευση στις Η.Π.Α. του εύχομαι ολόψυχα θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.

Η Γιαγιά του Κλειώ Στούπη

- 3.000 Δραχμές
Στάρα Κλ. Αλίκη
- 2.500 Δραχμές
Κανισπάθης Λ. Φώτιος
- 2.000 Δραχμές
Καζαντζής Αριστοτέλης
- 1.500 Δραχμές
Κόκκορος Μιχ. Γρηγόριος
- 1.500 Δραχμές
Βασδέκη Γεωργ. Ολυμπία
- Παππά Θέα
- Παππάς Μιχαήλ
- 1.200 Δραχμές
Τσοτρόπουλος Γεώργιος
- 1.000 Δραχμές
Βέλλος Παυλ. Απόστολος
- Βουτσά Ελισσάβετ
- Βουλδομήμος Αθανάσιος
- Δάλλας Μιχαήλ
- Μουδόπουλος Θ. Αντώνιος
- Ντεμής Χρήστος
- Παπαρούσης Διονύσιος
- Πέτσου Αμαλία
- Τσιλιμπάρη Σπ. Αμφιτρίτη
- Φραγκουλίδη - Πανταζή Λούλα

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Την κ. Αγγελική Κυριαζή - Καρελίδη για τον διορισμό της στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων συγχαίρομε θερμότατα.

Οικογ. ΛΕΩΝΙΔΑ ΤΣΑΟΥΣΗ

ΕΓΚΑΙΝΙΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

ΤΡΙΣΤΕΝΟ: Την Κυριακή 11 Αυγούστου ο Πρόεδρος κ. Φάνης Τροσπαλιάρης και το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Τριστένου θα πραγματοποιήσουν τα εγκαίνια του Πνευματικού Κέντρου του χωριού μας που χτίστηκε με την στήλη και τη δραχμή των συγχωριανών και των φίλων τους.

Η τελετή των εγκαινίων θα γίνει στις 11 π.μ. στην αίθουσα «ΔΗΜ. ΠΑΠΑΛΕΟΝΤΙΟΥ» του Πνευμ. Κέντρου και μετά θα ακολουθήσει κατόπιν από τον πλάτανο κοινό τραπέζι και πανηγύρι με ζαγορίσια όργανα.

ΤΕΛΕΣΗ ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΥ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ

ΛΑΪΣΤΑ: Το Σάββατο 27 Ιουλίου τελέστηκε στην Εκκλησία Παρισίων Ταξιάρχων του χωριού μας Αρχιερατικό μνημόσυνο υπό του Επαρχιακού Μητροπολίτου Ιωαννίνων κ. Θεοκλήτου, υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του Αειμνήστου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος Κύρου Σπυρίδωνος του οποίου η κοινότης, εν ζωή είχε αναπαύσει η Επίτιμη Δημότην της.